

Doęa Fauna

Dr. Bülent Gözcelioęlu [turkiye.dogasi@tubitak.gov.tr]

ÇEKİÇ BAŞLI KÖPEKBALIğI

Köpekbalıkları içinde çekik başlı köpekbalığı türleri farklı vücut yapıları ile dikkat çeker. Kafa yapılarının yanıl çıkıntıları çekice benzer. Bu özellikleri sayesinde av bulmalarının kolaylaştığı ve suda daha keskin dönüşler yapabildikleri düşünülüyor. Sphyrnidae familyasına ait çekik başlı köpekbalıklarının 9 tane türü olduğu biliniyor. Daha çok tropikal ve ılıman sularda, kıyı bölgelerinde ve kıta sahanlığında yaşıyan bu türlerin boyları 90 cm ile 610 cm arasında değişıyor. Bazen 100'den fazla birey bir araya gelerek sürü oluşturabiliyor. Bu tür köpekbalıkları kabuklulardan kafadan bacaklılara, kemikli balıklardan daha küçük köpekbalıklarına kadar çok çeşitli avlarla besleniyor.

Son 50 yıldır aşırı avlanma nedeniyle popülasyonlarındaki çok ciddi orandaki düşüşün ardından bazı köpekbalığı ve vatoz türlerinin tamamen yok olma tehdidiyle karşı karşıya olduğu biliniyor. Uluslararası Doęa Koruma Birlięi, 2019 itibarıyla, çoğu çekik başlı köpekbalığı türünün kritik tehlike altında (en yüksek tehdit kategorisi) olduğunu açıkladı.

Nature dergisinde Ocak 2021’de yayımlanan bir makaleye göre (<https://www.nature.com/articles/s41586-020-03173-9>), 1970’ten beri okyanus köpekbalıkları ve vatozların popülasyonları %71 oranında azaldı, 31 köpekbalığı ve vatoz türünün 24’ü ise artık nesli tükenme tehdidi altında. Makalede, insan kaynaklı faaliyetler ve iklim değişikliği gibi nedenlerin türler üzerinde baskı oluşturduğu ancak aşırı avlanmanın açık ara farkla en büyük tehdit olduğu belirtiliyor. Araştırmaya göre, köpekbalıkları etleri, yüzgeçleri ve karaciğer yağları için avlanıyor.

Özellikle 2000’li yılların başlarında her yıl 63 milyon ila 273 milyon köpekbalığının avlandığı biliniyor. Köpekbalıklarının kurtarılması ancak uluslararası boyutta çok katı avlanma yasaklarının getirilmesi ve bu yasakların tam olarak uygulanması ile mümkün olabilir.

